

Positiva resultat av bättre behandling

Mia von Euler, professor, överläkare, fakulteten för medicin och hälsa, Örebro universitet; VO neurologi och rehabiliteringsmedicin, Universitetssjukhuset Örebro

Arne G Lindgren, professor, överläkare, institutionen för kliniska vetenskaper Lund, Neurologi, Lunds universitet; Sektion neurologi, Skånes universitetssjukhus Lund

CITERAS SOM:

Läkartidningen. 2023;120:23070
Läkartidningen 36-37/2023
Lakartidningen.se 2023-09-04

Sekundärprevention

Förebyggande behandling efter ischemisk stroke och TIA

Mia von Euler, professor

Specialist i neurologi, överläkare

VO Neurologi & rehabiliteringsmedicin,

Institutionen för medicinska vetenskaper

Universitetssjukhuset Örebro, Örebro Universitet

Petra Redfors, med dr

Specialist i neurologi, överläkare

Strokeavd 135, VO Neurosjukvård

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Göteborg

Signild Åsberg, docent

Specialist i internmedicin, överläkare

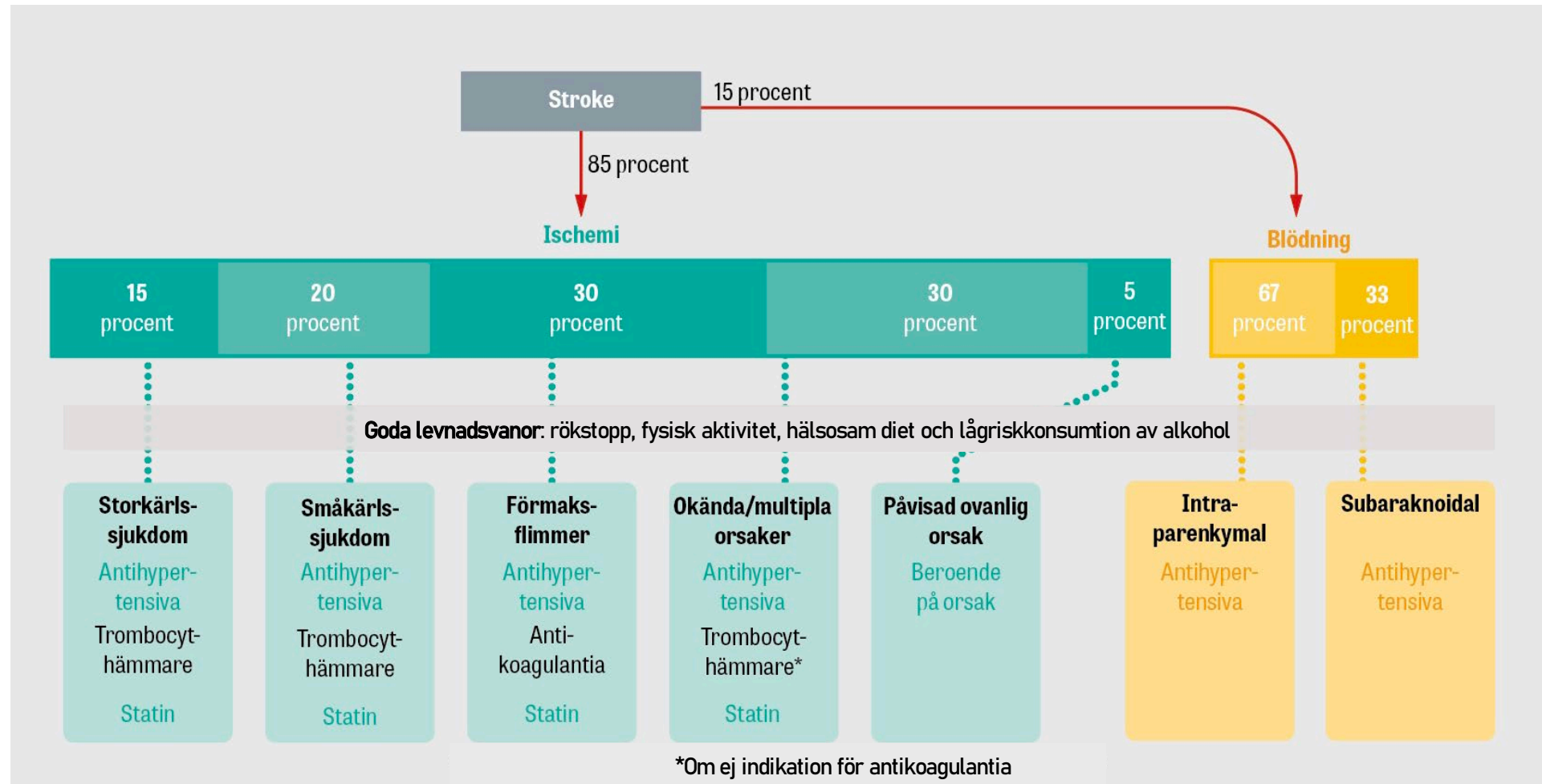
Strokeavd 85B, VO Neuro

Akademiska Sjukhuset

Uppsala

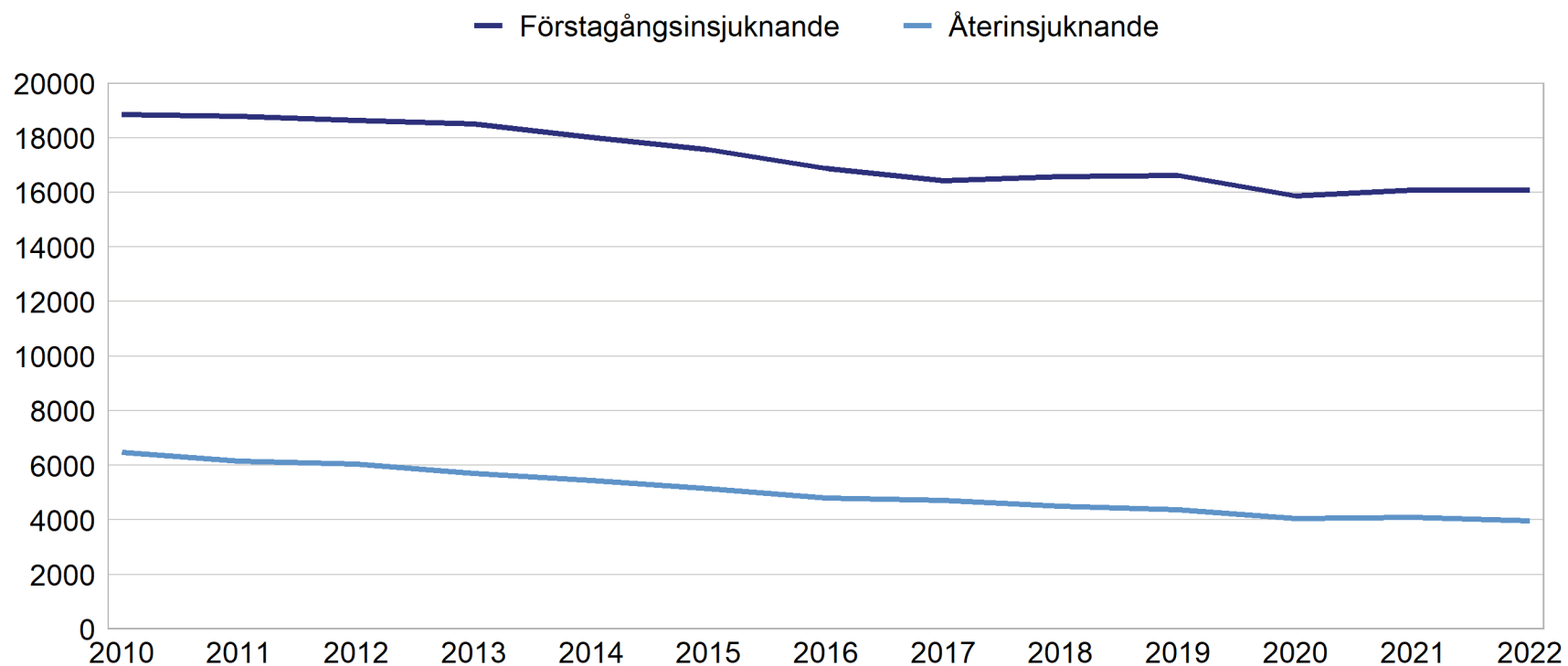

Sekundärpreventiv behandling styrs av stroketyp & riskprofil

Stroke minskar

Antal registreringar i Riksstroke 2010–2022, uppdelat på förstagångs- och återinsjuknanden

Sekundärprevention (läkemedel)

Efter stroke & TIA

Läkemedelsbehandling efter stroke

Vid stroke/TIA

- Antihypertensiv behandling – mål <130/80 mmHg*
- Vid samtidig DM typ-2 – mål: HbA1C <53 mmol/mol*

Vid *ischemisk* stroke/TIA

- Antitrombotisk behandling
- Lipidsänkande behandling – mål: LDL <1,8 mmol/L*

*=individualisera mål utifrån ålder, samsjuklighet och förutsättningar

Blodtrycksbehandling efter alla typer av stroke

- Målblodtryck $\approx$ 130/80 mmHg
  - Lägre målblodtryck om möjligt
  - Högre målblodtryck om skör, äldre patient
- Kombinera olika typer av blodtryckssänkare
(ACE-hämmare/ARB, tiaziddiuretika, kalciumantagonist)

Antidiabetika vid diabetes typ 2

Typ 2-DM & samtidigt:	Lämpligt läkemedelsval som tillägg/alternativ till metformin:
Symptomgivande hyperglykemi	Insulin
Manifest aterosklerotisk kardiovaskulär sjukdom, hjärtsvikt	SGLT2-hämmare <i>eller</i> GLP 1-agonist
Uttalad fetma (BMI > 30)	GLP 1-agonist
Nedsatt njurfunktion	Insulin och/eller DPP4-hämmare
<i>Observera att metformin är kontraindicerat vid GFR < 30 ml/min</i>	

Trombocythämmare & ischemisk stroke/TIA

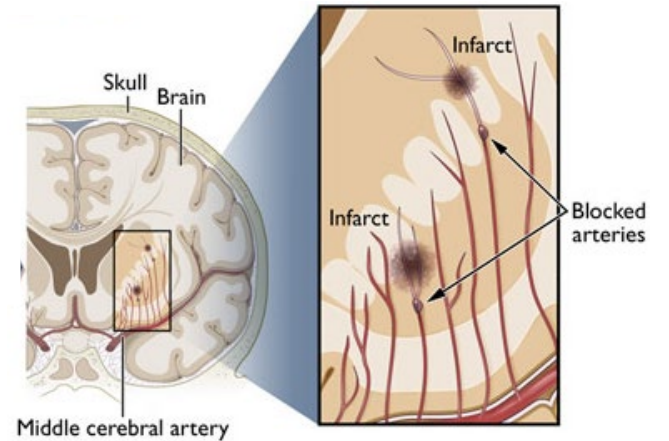
- tabl/sup acetylsalicylsyra (Trombyl)
- tabl klopidogrel

• I kombination under 3 veckor vid:

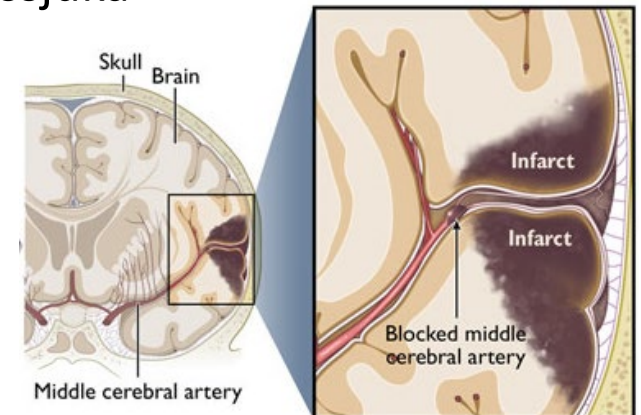
- Hög-risk* TIA (ABCD2: 4-7p)
- Lindrig ischemisk stroke (NIHSS: 0-3p)

*= för efterföljande stroke

Småkärllsjuka

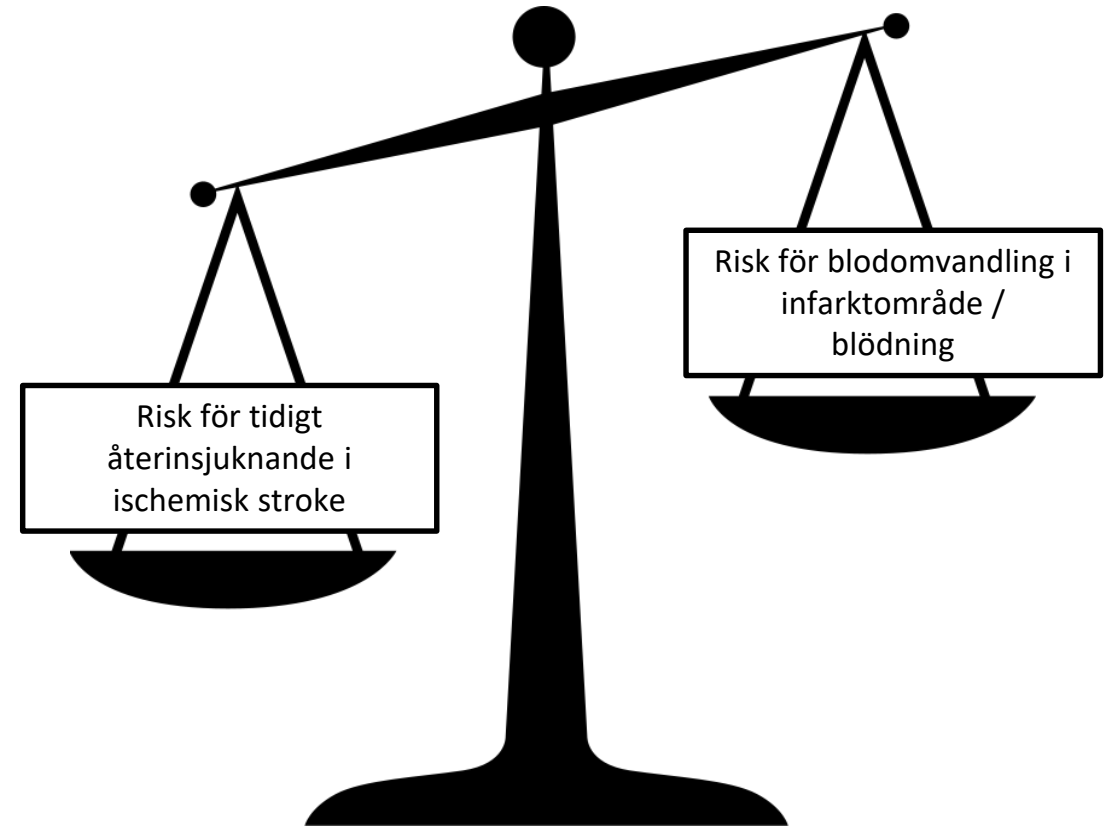
Storkärllsjuka

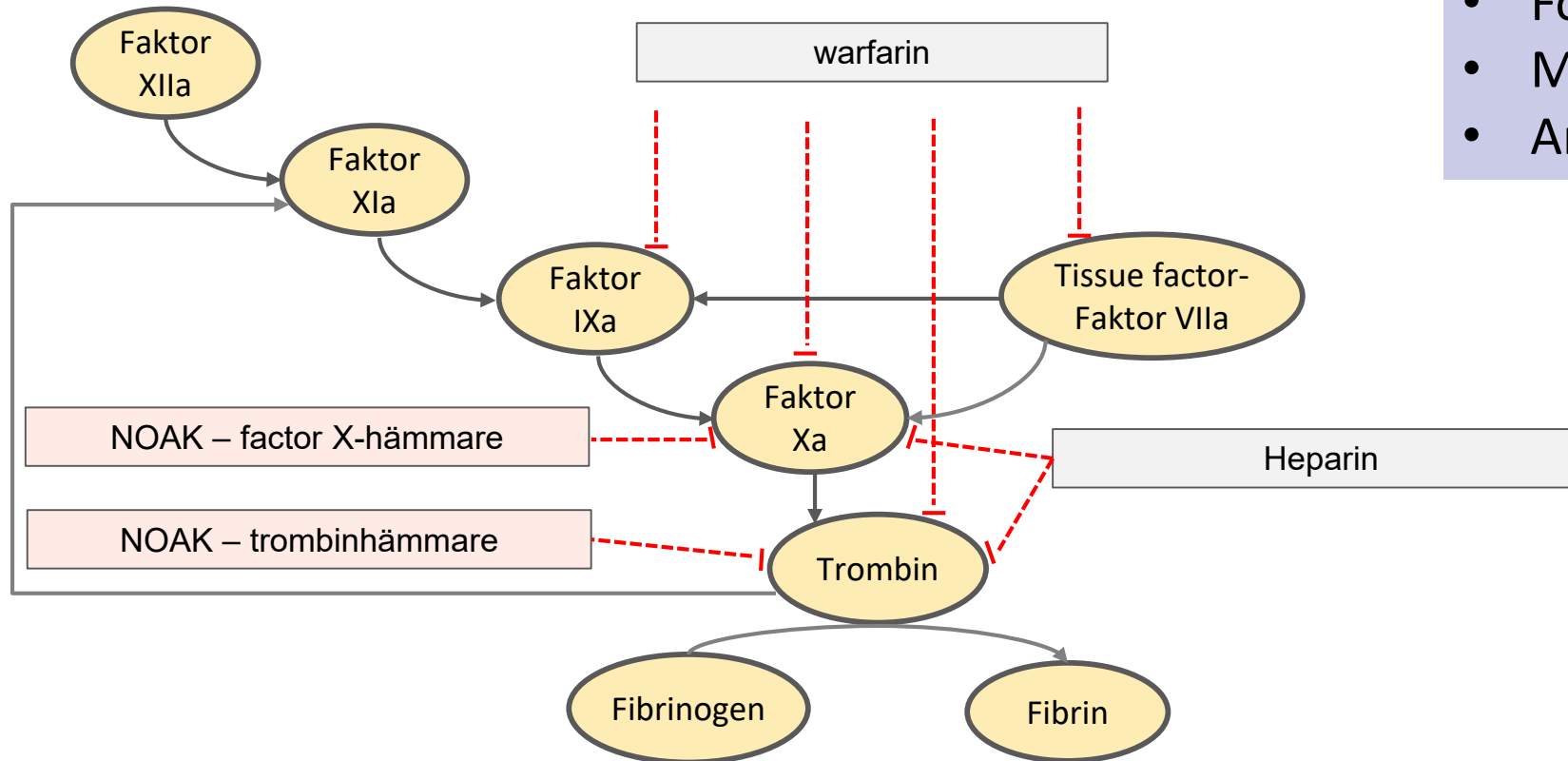
Antikoagulation

Efter ischemisk stroke/TIA och samtidigt:

- Förmaksflimmer
- Mekanisk hjärtklaff
- Antifosfolipidsyndrom

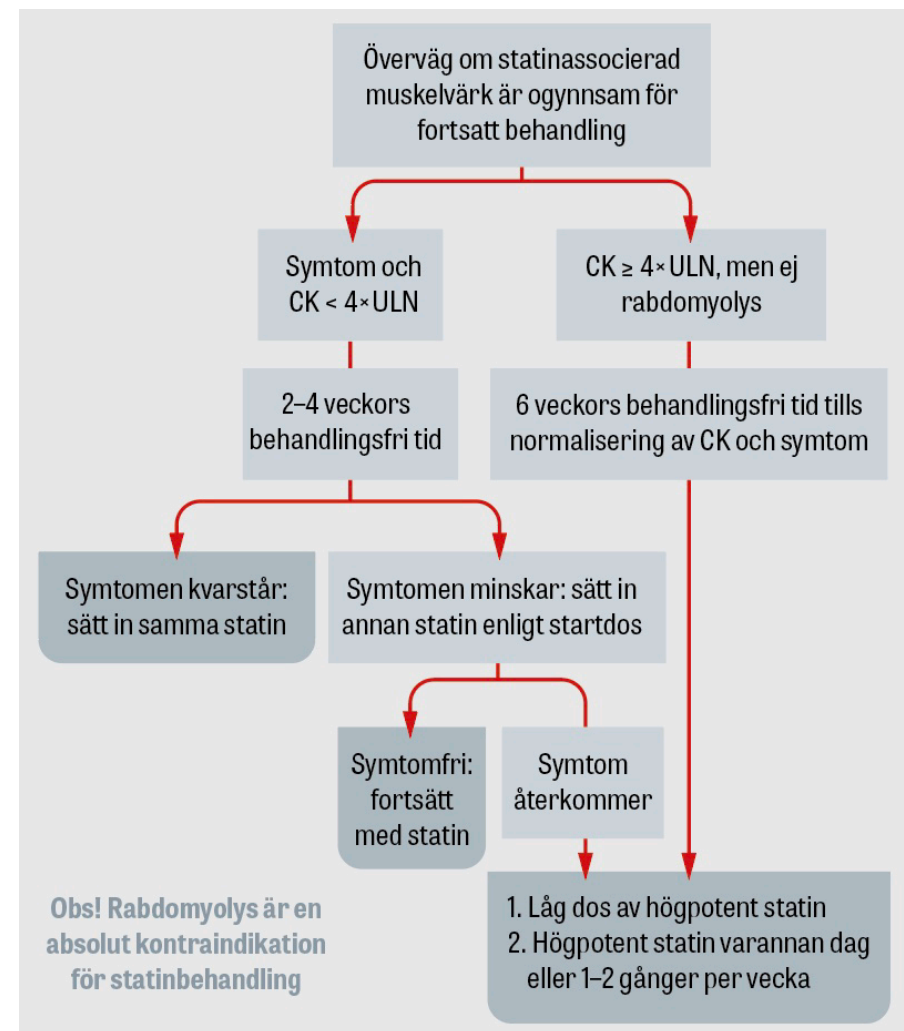
Antikoagulantia & ischemisk stroke/TIA

- Förmaksflimmer
- Mekanisk hjärtklaff
- Antifosfolipidsyndrom

Lipidsänkande behandling & ischemisk stroke/TIA

- Högpotent statin (atorvastatin, rosuvastatin)
  - vb tillägg av kolesterolupptagshämmare (ezetimib)
- LDL-mål: $<1,8$ mol/l
($<1,4$ om ischemisk hjärtsjd)

ULN=upper limit of normal range, övre gräns för normalvärde

Sekundärprevention (kirurgi)

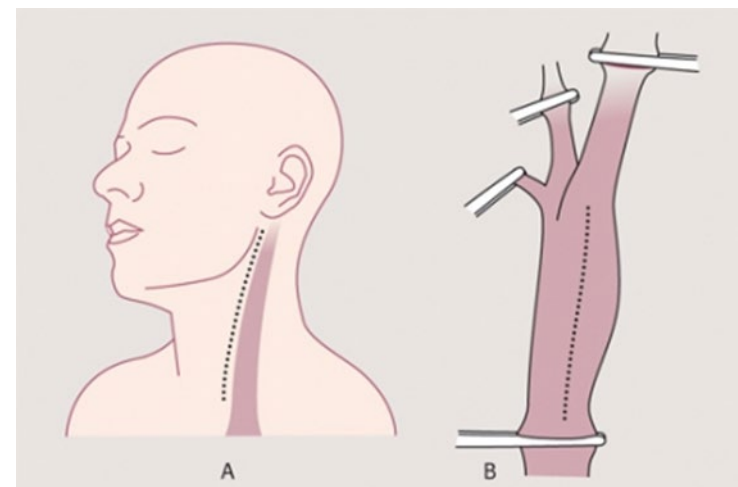
Efter ischemisk stroke & TIA

Karotiskirurgi efter ischemisk stroke/TIA

Aktuellt om förträning i främre halskärl (karotis) är:

- lokaliserad på symptomgivande sida
- 50-99%

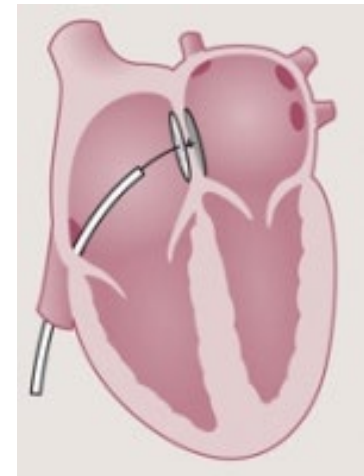
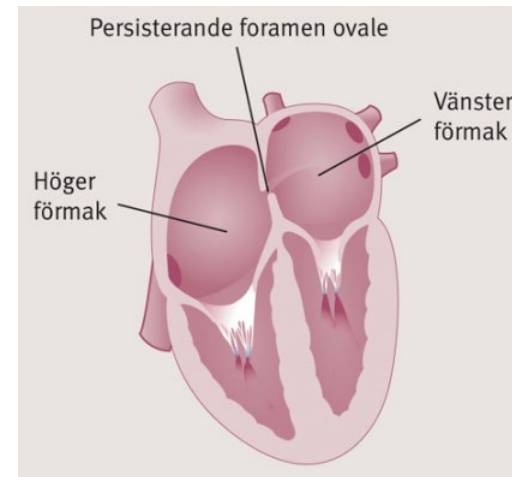
Oftast bör operation ske inom 2-14 dagar efter stroke/TIA

Slutning av öppetstående foramen ovale (PFO) efter ischemisk stroke

Aktuellt om

- annan strokeorsak utesluten (dvs ingen kardiell embolikälla, avancerad stor-, småkärlssjukdom, dissektion eller andra specifika orsaker)
- ålder < ca 60 år

Läkemedelsbehandling efter stroke

Vid stroke/TIA

- Antihypertensiv behandling – mål <130/80 mmHg*
  - ACE-hämmare eller ARB
  - Diuretikum av tiazidtyp
  - Kalciumflödeshämmare av dihydropyridintyp
- Vid samtidig DM typ-2 – mål: HbA1C <53 mmol/mol*
  - GLP-1a/SGLT2-h/DPP4-h i tillägg till metformin
- Vid samtidig hjärt- eller njursvikt
  - Överväg SGLT2-h

Vid *ischemisk* stroke/TIA

- Antitrombotisk behandling
  - Trombocythämmare (kortvarigt i kombination, därefter monoterapi)
  - Oral antikoagulantia (vid FF, mekanisk hjärklaff, APS)
- Lipidsänkande behandling – mål: LDL <1,8 mmol/L*
  - Statin (ev. + ezetimib)

*=individualisera mål utifrån ålder, samsjuklighet och förutsättningar

Sammanfattningsvis

- Sekundärprevention efter stroke/TIA är effektiv och standardiserad - men behöver individualiseras!
- Goda levnadsvanor spelar en viktig roll

Tack för er uppmärksamhet!
Frågor?